

The background of the entire image is a dark, moody scene. In the foreground on the right, there is a close-up of a weathered, dark-colored statue, possibly of a woman, shown in profile. In the middle ground, a single lit candle in a dark holder provides a warm, yellow light, casting a soft glow on the surrounding dark, leafless branches and what appears to be a snowy or misty ground. The overall atmosphere is somber and mysterious.

**CAMILLA
LÄCKBERG**
ŽALOZPĚV

motto

Žalozpěv

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.motto.cz
www.albatrosmedia.cz

Camilla Läckberg
Žalozpěv – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2026

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

**CAMILLA
LÄCKBERG
ŽALOZPĚV**

motto

Přeložila Jana Chmura-Svatošová

Bengt Nordinovi

Tvá víra ve mě mi dala křídla

Překvapilo ji, kolik jí toho stačilo prolétnout hlavou. Neodvažovala se otevřít oči, nechtěla vidět. V temnotě před ní se roztančily malé tečky podobné hvězdám a pohybovaly se čím dál rychleji.

Nechtěla zemřít. Chtěla křičet, drápat, vymanit se, tělo však jako by ji odmítalo poslouchat. Podivné myšlenky přicházely a odcházely rychlostí blesku. Iracionální myšlenky. Že už si nikdy nebude moct koupit nové boty značky Buffalo. Že už se nikdy nevydá s plachetnicí na moře. Že už nikdy neuvidí další díl Beverly Hills. I důležitější myšlenky přicházely a odcházely stejně rychle a mísily se s těmi pošetilejšími. Nikdy se nevdá. Nikdy nebude mít děti. Nikdy nepozná svobodu z nastěhování se do vlastního bytu.

Čím dál víc ji obklopovala temnota. Myšlenky se pomalu vytrácely. Za zavřenými víčky ji pánilo jako od slz, ale slzy nepřicházely. Zoufale se snažila pochopit, snažila se přimět mozek k nějakému druhu poznání, co se to vlastně děje. Ale prostě to nešlo. Nedostávalo se jí vzduchu. Ruce jí na pár vteřin uposlechly a pokusila se odstranit to, co jí teď vrhalo přímo do tmy. Nebylo to však možné. A tělo jí opět vypovědělo službu.

Temnotou se prodraly fragmenty světla. Jako když se otevře tunel. Nechtěla vidět světlo, chtěla setrvat v temnotě. Temnota byla nadějí a věděla, že pokud by se vydala ke světlu, naděje pohasne. Z temnoty byla schopná se vymanit, nikoliv však ze světla. Světlo by bylo věčné.

Jako by se jí podlamovaly nohy, ačkoliv už ležela. Světlo jí probleskovalo za víčky a bylo pro ni čím dál těžší se mu ubránit. Když se nakonec poddala a nechala se obejmout nekonečnými galaxiemi, cítila, jak se jí srdce tříští na tisíc kusů.

Sobota

„Jsi fakt tak zatraceně neschopný? Tu makrelu jsi dělal moc dlouho, je vysušená na troud!“

Při třaskavém zvuku z kuchyně hosté v restauraci nadskočili.

„Zní to jako díl *Pekelné kuchyně*,“ zašeptala Erika Falcková a naklonila se přes stůl ke svému muži Patrikovi. „Nadává skoro ještě hůř než Gordon Ramsay.“

„Jídlo a zábava,“ podotkl Patrik s křivým úsměvem a zvědavě natáhl krk, aby do kuchyně lépe viděl.

„Je premiérový večer, není divu, jestli se na začátku musí vycytat nějaké mouchy,“ řekla Erika. „Pokud budou i další chody takhle dobré, může si Gabriel pro mě za mě házet, kolika kastroly chce.“

Dala si další sousto předkrmu, který jim předložili, dokonale upravenou hřebenatku s čerstvými mořskými plody a jakousi hummovou pěnou, která se nad pokrmem vznášela jako obláček.

„Jen doufám, že brzy dostaneme další,“ mružel Patrik. „Tohle bylo, jako když plivne. Jestli to takhle bude pokračovat, budu se muset cestou domů dojíst pizzou.“

Erika obrátila oči v sloup.

„Panebože, tebe tak někam vzít!“

Znovu se k němu natáhla, pohládila ho po stehně a pak pozvedla sklenku s bílým vínem.

„Připíjím na večer mezi dospělými. Bez dětí. První, co se Nora narodila. Nemůžu uvěřit, že už je jí šest týdnů.“

Patrik si s ní připil a každý si dal s požitkem doušek vína. Pak se k ní naklonil a políbil ji na ústa. Vtom se z kuchyně ozvaly další peprné nadávky a znovu pořádný třeskot, a to už se museli smát. Erika se rozhlédla. Skoro nic nepoznávala. Gröna Lid byla jednou

z historicky nejvýznamnějších staveb ve Fjällbacce a za ta léta fungovala jako biograf, penzionát, tanečnírna, restaurace a noční klub. A jistý čas dokonce i jako banka. Nyní tu sídlila opět restaurace a prostory prošly kompletní rekonstrukcí, než ji otevřeli jako Moře & Sůl. Stěny měly decentní světle zelenou výmalbu, na stolech ze světlého dřeva byly rozprostřené dokonale vyžehlené bílé ubrusy a kuchyně z oceli a hliníku zářila novotou. V otevřené kuchyni, do které bylo vidět přímo z restaurace, panoval čilý ruch a Erika fascinovaně sledovala efektivitu pohybů personálu. Téměř se zdálo, jako by tančili, tak dokonale měli vše zkoordinované. Dvoukřídlé dveře se starobylými skleněnými výplněmi byly otevřené dokořán a vlhké teplo srpnového večera se mísilo s chladivou teplotou uvnitř.

„Jen doufám, že to vydrží,“ řekla ustaraně a očima prolétla menu umístěné vedle jejího talíře. „Je to dost sofistické jídlo. Během zimních měsíců to nebudou mít snadné.“

„Hele, nesýčkej, nebyla jsi to právě ty, kdo řekl, jak je báječné, že si tady Gabriel Rudberg otevře restauraci?“

„Ano, já si myslím, že to je báječné. Jen doufám, že to zvládnou. Ale je od nich neuvěřitelně hezké, že oficiálně otevírají v den třicetiletého výročí, co Sofie zmizela.“

Erika pohledem zabloudila k zarámované fotografii viditelně umístěné uprostřed jedné z dlouhých stěn. Byla na ní zachycena rodina Rudbergova v Allanově tehdejší restauraci. On se synem Gabrielem na jedné straně stolu a Yvonne s dcerou Sofií na druhé. Zdálo se, že fotografie byla pořízena přibližně v době, kdy Sofie začala sedmou třídu.

„Tak jak to tady probíhá?“

Gabrielova nevlastní matka Yvonne Rudbergová stanula u jejich stolu a široce se usmívala, když před ně položila nové talíře.

„Tohle je humr s pyré z pastináku a snítkou mořské řasy,“ prolesla Yvonne hrdě.

Trhla sebou, když z kuchyně vylétlo další zaklení. Znovu se trochu nervózně pousmála.

„Má z té premiéry nervy na pochodu,“ podotkla tiše.

„Je to zábavné,“ řekl Patrik a dal si sousto humra, i když nejdříve podezíravě loupl očima po mořské řase.

„Nevěděli jsme, jestli děláme dobře, když otevíráme restauraci právě v tento den. Nebo lépe řečeno, Gabriel s Allanem váhali, ale já... Chtěla jsem ji tu mít s námi. A proto jsem se dnes večer ujala role servírky. Pak už to budou muset zvládnout sami.“

Erika položila dlaň na Yvonninu paži.

„Mně připadá naprosto skvělé, že otevíráte právě dnes večer.“

Yvonne jen přikývla a druhou rukou lehce poplácala Eričinu. Pak pohlédla na fotografii, pustila Eričinu ruku a v zaplněné zurčící restauraci pokračovala k dalšímu stolu.

„Ráno jsem viděl zmínku v *Ranních zprávách*,“ řekl Patrik a s pohledem upřeným na Eriku vyškrábal vidličkou poslední zbytek pyré. „Trochu mě udivuje, že jsi o Sofiině zmizení nikdy nenapsala.“

Erika pokrčila rameny.

„Napadlo mě to, ale já nevím... Sofie chodila o několik tříd výš než já a znala jsem ji jen od vidění, ale i tak mi to připadá trochu moc osobní.“

„Napsala jsi přece o Alexandře...“

„To jo, ale my jsme měly něco nevyřešeného. Alexandra byla moje kamarádka. Knihou o ní jsem se pokoušela nalézt odpovědi. Sofie se kamarádila s těmi cool, staršími holkami. Byla jednou z těch nedostupných. Ne, já nevím. Nechtěla jsem, aby to vypadalo tak senzacechtivě.“

„Ale jdi s tím už někam, říkáš si kuchař, a neumíš ani pořádně solit?!“

Gabrielův křik se rozletěl po restauraci a Patrik se uculil.

„Jsem normální, když mi to připadá zábavné? Ale teď vážně, musejí už přijít větší porce. Brzy umřu hladý. A popravdě nevím, jestli se mi chce jíst mořské řasy.“

„Myslím, že to přežiješ,“ podotkla Erika suše.

Upila vína. Mělo své výhody, že nekojila.

Když se po pár hodinách vrátili domů, všechny děti spaly ve svých postýlkách. Patrikova matka Kristina už také spokojeně

pochrupovala natažená na pohovce. Erika se k ní naklonila a opatrně ji vzbudila.

„Jsme už doma. Moc ti děkujeme za hlídání, bylo fajn užít si spolu nějaký čas bez dětí.“

Kristina se posadila, zívla a upravila polštáře pohovky.

„Nemáte vůbec zač. Vždyť byli jako andílci. Dokonce i dvojčata. A maličká je tak rozkošná!“

Eriku bodlo u srdce. Milovala svou nejmladší dcerku od prvního okamžiku, co ji spatřila, ale neustále se strachovala, jak ji lidé přijmou. Svět nebývá laskavý k těm, kdo nejsou jako ostatní.

„Ano, je to zlatíčko,“ odvětila a na rozloučenou Kristinu objala.

Patrik už stál v kuchyni.

„Dám si sendvič. Teda, bylo to strašně dobré, dokonce i ta věc s řasami. Ale mám pořád ještě hlad a z pizzy nakonec nic nebylo...“

Erika pozorovala svého muže ve světle z otevřené ledničky. Stačil si už svléknout kalhoty a stál tam v ponožkách, spodkách a košili. Na skráních měl prošedivělé vlasy a kolem očí mu přibýly další vrásky.

Nikdy nebyl hezcí.

„Miluju tě,“ vyhrkla. „Bože, jak já tě miluju!“

Už jako malá holka byla k zoufalství rodičů noční pták. Ale během let s Tagem tyto pozdní večerní hodiny nabyly zcela jiného významu. Obvykle usínal už v devět hodin, téměř pokaždé v křesle, v němž trávil většinu času poté, co přišel domů z práce.

Začala to křeslo nenávidět. Měl z něj přehled o celém přízemí: obývací, kuchyni a malé jídelně. A tedy i o ní.

Nikdy nevěděla, kdy se z křesla vymrští. Kvůli čemusi, čeho se měla dopustit nebo co neudělala. Občas zůstalo u facky. Několikrát ale musela odjet do nemocnice.

Nikdy ho nezahladila. Z mnoha důvodů. Kvůli dětem. Kvůli hanbě. Kvůli vědomí, že si ho vzala, ačkoliv ji všichni naléhavě zapřísahali, aby to nedělala. Věděla, že by ji zabil, kdyby ho udala.

Navzdory všemu, co křeslo představovalo, ho tam nechala stát. Třicet let.

Děti už se tu zastavily a začaly se na dům vyptávat. Překvapilo ji, že s tím otálely tak dlouho. Měsíc po tom, co si zlomila krček a uvědomila si, že už nebude moct dál doma bydlet. Tehdy kolem začaly kroužit jako supi. Samozřejmě pod rouškou starostlivosti. Chtěly, aby se přestěhovala do pečovatelského domu. Je to tam tak příjemné, tvrdily. Dostane se jí společnosti a nebude už tak osamělá.

Může být ráda, že aspoň nenavrhlly Åldersro. Poslední instanci před hřbitovem, jak říkával Tage. Děti nechápaly, že se po všechny ty roky dokázala o sebe postarat. A po všechny ty roky sama byla. Samoty se nebála.

Bála se jejich otce, nikoliv samoty.

Káva začala stydnout, vstala, aby si nalila další šálek. Za normálních okolností by kávu večer nepila, ale teď už to bylo jedno. Stejně nespala. Nespala už celý měsíc. Pouze na krátké chvíle upadala do dřímoty, která končila nočními můrami, z nichž se s trhnutím probouzela.

Myslela si, že bude volná. Konečně volná. Jako pták. Místo toho měla pocit, jako by ji stěny jejího vězení čím dál víc svíraly. Nyní už tam bylo tak těsno, že mohla sotva dýchat. Nevěděla, proč se zlomenina krčku stala spouštěčem toho všeho. To celé však odstartovalo cosi, co nemohla zastavit.

Bude po vůli dětí. Nemusely se jí pokoušet přemluvit. Věděla, jakou má dům cenu. S polohou přímo nad řadou rybářských domků a výhledem na celou plavební dráhu do přístavu hodí jistě mnoho milionů. Maria i Mikael byli dobře zajištěni, ale viděla, jak jim zajiskřilo v očích, když pomysleli na prodej.

Neuspěla. Nepodařilo se jí předat jim něco ze sebe. Když se na ně dívala, viděla jen Tageho. Víc pro ně teď udělat nemohla. Peníze je šťastnými neudělají. Neměli to v sobě.

Stejně jako jejich otec byli neustále nespokojení, věčně uražení, že od života nedostali všechno, co chtěli, co si podle nich samých zasloužili. To ona je vychovala, starala se o ně, obvazovala jim rány,

dávala jim pusu na tvář, když je večer ukládala. Přesto se Tagemu ze svého křesla podařilo si je přisvojit. Jeho genetická výbava zvítězila nad její láskou k nim.

Jediné, co teď mohla udělat, bylo rozehnat noční můry tím, že si bude stát za svou pravdou. Ten výhled bude postrádat. Bude postrádat pohled na ostrov Valön, jak se majestátně zdvihá za šedomodrou vodou. Bude postrádat skokanskou věž na pláži Badholmen, jak se rýsuje proti večerní obloze. Ale alespoň bude konečně, konečně volná.

Neděle

Erika si užívala ranní posezení na verandě, než se vzbudí děti. Ve všední den propukal chaos ihned, jakmile v sedm zazvonil budík a nastal shon s přípravou všech dětí k odchodu. O víkendech je však nechala spát, dokud se samy nevzbudily, a protože se už od samého začátku ukázalo, že Nora je mistryní ve spaní, získala Erika hodinku dvě sama pro sebe na verandě s kávou v ruce.

Patrik odjel do práce, a ačkoliv ho milovala nade všechno na světě, přijímala s povděkem už i to, že může být jedinou bdělou dospělou osobou v domě. Se čtyřmi malými nebo poměrně malými dětmi občas cítila, že není schopná slyšet ani vlastní myšlenky, a teprve když si ve ztichlém domě urvala chvilku pro sebe, jako by se k ní na chvíli vrátilo její staré já. Vyčerpávalo ji neustále se starat o potřeby ostatních a hranice mezi tím, kdo je Erika a kdo je máma a manželka, se čím dál víc rozostřovala.

Nakladatelství naléhalo, aby napsala novou knihu. Ta poslední o případu s Lolou se dlouho držela na žebříčku nejprodávanějších titulů a práva na ni se prodala do několika zemí. Její agent chtěl, aby začala jezdit na knižní veletrhy ve Francii, Španělsku, Polsku, ale jak by to stihla? Sotva se dostala do obchodu s potravinami.

V chvíli před ní zachrastilo. Venku na verandě pokaždé neslyšela, když se Nora vzbudila a křičela, tak ji měla pro jistotu zapnutou.

Nora úporně kašlala. Erika se zamračila. Tohle nezní dobře.

Než se jim Nora narodila, přečetla snad všechno, co může obnášet porodit dítě s Downovým syndromem, a ačkoliv Nora podle lékařů nepatřila mezi čtyřicet až padesát procent dětí, které se rodily s vadou srdce, Erika se nedokázala zbavit obav.

Nora se znovu rozkašlala, měla dlouhý, urputný záchvat a Erika rychle vstala, vešla dovnitř a spěchala po schodech do patra. Dětskou postýlku si dali do ložnice, a když Erika vešla do pokoje, Nora v ní ležela a šermovala ručkama i nožkama.

Erika pohlédla do postýlky a přivítal ji široký úsměv. Opatrně teplé tělíčko zvedla. Prvním úsměvem ji holčička obdařila teprve před pár dny a byl naprosto neodolatelný.

Nora se znovu rozkašlala a při dlouhém záchvatu kašle lapala po dechu. Erice srdce divoce bušilo starostí, odnesla dcerku dolů do přízemí a vzala do ruky mobil, který se právě nabíjel na kuchyňském pultu. Zmáčknutím navolila číslo, které od chvíle, co se Nora narodila, volala až příliš často.

„Dobrý den, tady je Erika. Nora strašlivě kašle a zdá se, že se jí těžko dýchá. Nevím, co mám dělat... Určitě? Jste tam teď? Dobře. Děkuju. Skvělé. Jen zavolám tchyni, aby přišla ostatní pohlídat. Pošlu esemesku, až vyjedeme z Fjällbacky. Moc děkuju.“

Po půlhodině už Erika Noru přebalila, dala jí lahvičku kojeneckého mléka, trpělivě si vyslechla přednášku od Kristiny, že je v případě Nory příliš úzkostlivá, a teď mířila na polikliniku v Tanumshede, i když bylo vlastně zavřeno.

Jezdila raději sem, ačkoliv to měla dál. Tamní poliklinika nabízela velkorysejší otevírací dobu než poliklinika ve Fjällbacce a pak také chovala větší důvěru k Magdaleně, když k ní s Norou chodila. Měla tolik zkušeností. Neklid se jí stále ještě třepotal v hrudi a nejraději by zavolala Patrikovi. Nakonec se ale rozhodla, že to neudělá. Neměla zapotřebí vyslechnout si další přednášku, že je až příliš ochranná. Patrik se občas až nebezpečně podobal své matce.

Neděle bývala na stanici klidným dnem. Patrik si užíval, že je tam sám. Chaos se školními dětmi, malými dětmi a novorozencem byl nádherný, a zároveň vyčerpávající. A klidný osamělý den na stanici mu také umožňoval zhostit se zanedbaného papírování. Annika mu neustále šla po krku, že musí dokončit hlášení, ale existovalo jen málo věcí, ke kterým měl takový odpor jako k administrativě, takže

si pokaždé našel dobrý důvod, proč ji odložit. Nakonec se ale přece jen musela udělat.

Patrik si nalil z konvice kávu, kterou právě v kávovaru uvařil. I čerstvá chutnala na stanici přílišně. Annika začala brblat, že by možná měli pořídit přístroj Nespresso, ale všichni ji přehlasovali. Mizerná překapávaná káva byla v práci jejich společníkem už po tak dlouhou dobu, že ji brali jako starého věrného přítele.

Patrik se posadil ke kuchyňskému stolu a dopřál si chvilku tichého rozjímání. Papíry na psacím stole budou muset chvíli počkat, zatímco na sebe nechává působit ticho.

Bylo s podivem, jak lidská paměť fungovala, jak rychle mozek vytěsnil, nakolik intenzivní je první čas s novorozencem. Samozřejmě by ten chaos nevyměnil za nic na světě. S příchodem Nory jako by v jejich rodině poslední částečka skládačky zapadla na své místo.

Vstal, dolil si kávu a vydal se do své kanceláře. Právě když míjel recepci, otevřely se dveře a on se zastavil.

„Dobrý den. Mohu vám s něčím pomoci?“

Dovnitř opatrně vstoupila malá postarší paní s vyděšeným výrazem ve tváři.

„Chtěla bych mluvit s nějakým policistou.“

„Já jsem policista. Patrik Hedström.“ Vře se na ni usmál, aby zmírnil její zjevný pocit nejistoty.

„Tak to chci mluvit s vámi. Přišla jsem ohlásit vraždu.“

Patrik na ni zíral. To nečekal. Rukou ukázal ke kuchyni.

„Pojďte, posadíme se a v klidu spolu probereme, co se stalo.“

Stará žena ho mlčky následovala do kuchyně. Lehce pokulhávala a opírala se o berli. S jistými obtížemi usedla na židli nejbližší u okna a Patrik jí zatím nalil kávu.

„Není dobrá, ale je to každopádně káva,“ řekl a posadil se na židli naproti ní. „Tak mi povězte, co se stalo.“

Zaváhala, rozhlédla se po kuchyni. Pak se zhluboka nadechla.

„Zabila jsem ho. Zabila jsem svého muže Tageho.“

Patrik sebou trhl.

„A kde je Tage teď? Je u vás doma?“

Pozorně si ženu prohlédl, ale nikde ani stopy po krvi nebo poraněních. Každopádně vypadala, že jí je přes osmdesát. Možná trpěla stařeckou demencí? Nebo prostě nemá všech pět pohromadě?

„Ne, ne, už je pohřbený.“ Žena energicky zavrtěla hlavou.

„Teď tomu nerozumím,“ řekl Patrik. „Už je pohřbený? A kde? My tu teď v kraji žádné probíhající vyšetřování vraždy nemáme.“

Starší dáma zjevně sbírala síly, aby to vysvětlila. Mluvila pomalu a zřetelně jako k dítěti.

„Jmenuji se Edith Lomanderová. Můj muž se jmenoval Tage. Zavraždila jsem ho, nikdo na to ale nepřišel. Lékař, který ho vyšetřil, došel k závěru, že zemřel přirozenou smrtí. Tak byl pohřben. Leží na fjällbackém hřbitově.“

„A jak jste ho zavraždila?“

Patrik moc nevěděl, čemu může věřit. Možná byla na útěku z Åldersro, staronového domu pro seniory ve Fjällbacce?

Jako by mu četla myšlenky, Edith podotkla: „Já nejsem blázen. S tělem je to všelijaké, ale hlavu mám dobrou. Dala jsem mu glykol. A z toho zemřel. Myslela jsem si, že všechno přejde, jen co zemře, že s tím budu moct žít. Ale nejde to. Proto jsem tady. Abych se přiznala. Tageho jsem zavraždila já.“

Patrik se zamyšleně podrbl na hlavě, pořád ještě nevěděl, co by s tím měl udělat. Edith ale působila příčetně. A cosi mu říkalo, že mluví pravdu.

„A co vás k tomu vedlo, že jste mu dala glykol?“

Edith se napřímila. Zjevně se jí ulevilo, že se o své břímě podělila. Dala si doušek kávy, zkrivila tvář a pak pokračovala: „Jak vysvětlit život, který jsem s Tagem měla? Začalo to tím, že mě hrubě fyzicky týral při svatební noci. Pak už to jen pokračovalo. Měla jsem ho opustit, ale přišly děti... A když dospěly a odstěhovaly se, tak, no ano... Život s Tagem bylo to jediné, co jsem znala.“

Patrik hledal slova. Její příběh ho zasáhl. Nedovedl si představit peklo, kterým si žena před ním tolik let zjevně procházela.

„Tak co vás nakonec přimělo ho zabít?“

Edith pokrčila útlými ramínky.

„To na tom právě bylo tak divné. Nic důležitého. Tolik se toho za ta léta stalo podstatně horšího. Jako bych už prostě jen najednou měla všeho dost. Nebyl spokojený, jak jsem opekla chléb. Tak mrštil o zeď mým šálkem na kávu, který jsem zdělila po babičce. Byla to pro mě velice drahocenná věc. A najednou ležel na zemi rozbitý na střepy. Jako by se v tu chvíli něco roztránilo i ve mně. Věděla jsem, že máme venku v kůlně lahev glykolu. Tak když se Tage vydal na svou každodenní ranní procházku, nalila jsem ho do džusu, který vždycky pil hned po návratu domů. Vyzunkl dvě sklenice. A pak zemřel. Myslela jsem, že bude jasné, co jsem udělala. A byla jsem připravená nést následky. Ale lékař, který po mém telefonátu přijel, usoudil, že zemřel přirozenou smrtí. Neudělali ani pitvu. Tak jsem nic neřekla. A krátce nato jsme ho pohřbili.“

„Kdy to bylo?“

„Včera od pohřbu uplynulo třicet let.“

Patrik na ni zíral.

„Třicet let?“

„Ano.“

Edith už nic neřekla, jen se na něj dívala. Patrik pořádně nevěděl, co má dělat. Zčásti by jí rád řekl, aby ze stanice odešla a už se o tom nikdy nezmínila. Uběhlo třicet let. Jaký význam mělo se v tom teď začít štourat? Jeho zodpovědná část však byla jiného názoru. Na vraždu neexistovala promlčecí lhůta. Tři dny nebo třicet let, na tom nezáleželo. Vražda se musela vyšetřit v každém případě. Nebylo na něm, aby učinil jiné rozhodnutí.

Vzdychl.

„Chápete, že ho budeme muset vyzvednout z hrobu?“

Edith přikývla.

„Ano, to chápu. Co se stane teď? Mám s sebou tašku s věcmi, pokud mě chcete zatknout ihned.“

„Ne, ne, můžete se vrátit domů, musíme potvrdit, že je pravda, co říkáte, a to může chvíli trvat. Potřebuju ale na vás kontakt. A nesmíte nikam odjet.“

„Kam bych jezdila?“

Útlá žena pokrčila rameny.

Když si Patrik poznamenal veškeré údaje, doprovodil ji ke dveřím a pořád si nebyl zcela jistý, co se přesně stalo. Nemohl si pomoci a zeptal se: „Proč jste to všechno řekla? Proč jste si to nenechala pro sebe? Myslím, že... Uběhlo třicet let. Nikdo by se nic nedozvěděl.“

Edith několik vteřin vyčkala s odpovědí.

„Člověk nemůže žít bez následků. A pravda se vždycky vyjeví, ať už jakýmkoliv způsobem. Občas je jen třeba tomu trochu pomoci.“

Když za ní Patrik zavřel dveře, přemýšlel o tom, co řekla. Nebyl si ale úplně jistý, že má pravdu. V jeho práci byla pravda často těžko polapitelná. A vzácná.

Vzal telefon a navolil číslo.

„Dobrý den. Tady je Patrik Hedström z policejní stanice v Tanumshede. Chci požádat o povolení k exhumaci. Ano. Už zase.“

„Musím vyměnit několik lidí z personálu.“

Gabriel si frustrovaně prohrábl vlasy.

„Musí přece dostat šanci se aklimatizovat,“ namítl Allan.

Gabriel přecházel sem a tam po krásném ručně vázaném tureckém koberci. Venku se rozprostírala fjällbacká zátoka a slunce pozdního léta tančilo po hladině.

Yvonne Rudbergová stála ve dveřích obývacího pokoje a podrážděně si pomyslela, kolikrát už musela vystupovat v roli prostředníka mezi svým manželem a synem. Tak podobní, a přesto tak rozdílní. Gabriel projevuje frustraci navenek, Allan ji schovává uvnitř.

„Nemám čas ani chuť pracovat s amatéry. Pokud máme v restauraci zachovat úroveň, na které jsme se dohodli, musím mít schopné lidi!“

Gabriel jednou nohou lehce dupl do podlahy. Yvonne před sebou na okamžik spatřila výrostka, který dělal stejné gesto. Nebo toho malého chlapce. Gabriel už tehdy projevoval svůj vztek.

„Restaurace není v Göteborgu nebo ve Stockholmu,“ podotkl Allan klidně. „Tady nemáme stejnou nabídku personálu, ze které vybírat. Musíme pracovat s tím, co je, dej jim čas, zauč je, měj trpělivost.“

Usedl do velkého křesla obráceného k oknu. Sluneční světlo mu dopadlo přímo do tváře a Yvonne zaznamenala nové vrásky, kterých si předtím nevšimla. Jak najednou spolu zestárlí? Roky se přidávaly k rokům, až nyní viděli jasný obraz konce. Byli spolu čtyřicet let. Sdíleli radosti i strasti. Milovala ho. Víc než sám život.

„Neměli bychom dělat žádná ukvapená rozhodnutí,“ řekla. „Otevření restaurace proběhlo vcelku dobře. Můžeme tomu dát měsíc a pak to vyhodnotit.“

Nikdo z nich neodpověděl, ale věděla, že poslouchali. Tohle byla odjakživa její role. Prostředník. Ta role ji neskutečně unavovala. A oni ji mezi sebe nikdy pořádně nepustili.

„Myslím, že bylo špatné rozhodnutí naplánovat otevření na včerejšek,“ řekl Gabriel. „Nemohl jsem se soustředit. Jelena jsem vysušil a netrefil jsem správnou kyselost v omáčce k sivenovi.“

Yvonne se ze všech sil snažila zachytit jeho pohled. On její pohled ale neopětoval, hleděl upřeně do koberce. Znovu začal přecházet sem a tam. Věděla, že si uvědomuje, že se ocitl na tenkém ledě.

„Rozhodli jsme se správně,“ prohlásila. „Byl to hezký způsob, jak uctít tvou sestru. Pokud to budeš zpochybňovat, zpochybníš všechno, čím jsme jako rodina. Sofie je stále ještě s námi. A měla tu včera své místo. Svě oprávněné místo.“

„Souhlasím s Yvonne.“

Allan se na ni jemně usmál. Odpověděla mrknutím, jedním z drobných intimních způsobů komunikace, které si během let osvojili. Často takto komunikovali beze slov. Jazykem, kterému rozuměli jen oni dva.

Yvonne pohledem spočinula na paprscích slunce ve vodě pod nimi. Pak se otočila ke Gabrielovi.

„Dnes sem přijde někdo z *Bohuslänských listů*,“ řekla. „Chtějí dělat reportáž kvůli Sofiiinu zmizení.“

„K čemu to bude?“

Gabriel si znovu prohrábl tmavé vlasy, které mu neustále padaly do očí. Allan míval stejně tmavé vlasy, ale nyní už byly stříbřité.

„Ty víš, k čemu to bude, Gabrieli. Musíme udržovat její památku při životě. Někdo někde něco ví. Čas věci mění. Vztahy se mění. Loajalita se vytrácí. Dokud o Sofii budeme mluvit, existuje možnost, že někdo přijde s novou informací. Ranní zpravodajská show přece uveřejnila včera reportáž a ozval se i pořad *Pátračka* a chce udělat reportáž o tom, že už je to třicet let, co se Sofie pohřešuje.“

„Je mrtvá! Nikdo s ničím novým nepřijde! Nikdy se nedozvíme, co se stalo! Žijete v minulosti, já se snažím žít v přítomnosti. Ale co, dělejte si vaše rozhovory, v tom vám nemůžu bránit. Já se ale musím postarat o restauraci. Se spoustou podělaných fušerů!“

Gabriel odtamtud vystřelil a zanechal za sebou stíněné ticho. Yvonne přistoupila k Allanovi a sedla si na opěrku křesla. Objala ho paží kolem krku a hlavu opřela o jeho. Před nimi připlouvala plachetnice s plně rozvinutými plachtami.

„Volal Bengt, staví se tady. Stihneme to, než se objeví někdo od novin.“

Byla to zvláštní situace, že Bengt a jeho syn Jocke, kteří jim byli po celá léta blízcí, nyní investovali do jejich restaurace. Vlastně by se peníze neměly zatahovat do přátelství, ale Bengt jim chtěl pomoci a Yvonne neznala nikoho tak čestného. Tedy kromě Allana.

Allan neodpověděl. Po chvíli mlčení řekl: „Sofie by takový den strávila venku na lodi.“

Z jeho hlasu zazníval stejný smutek jako pokaždé, když mluvil o Sofii. Stejný smutek, který Yvonne slyšela ve svém vlastním hlase. A měl pravdu. Sofie byla zdatnou jachtařkou a trávila nekonečné hodiny ve své malé jednosedadlové plachetnici Victorii. K sedmnáctinám jí chtěli dát plachetnici Laser. Místo toho zůstala Victoria v zatlučené lodní kůlně na jejich pozemku.

„To máš pravdu,“ řekla potichu. „Byla by na lodi.“

Venku začali na plachetnici před přistáním skasávat plachtu.

*

„Včera to prý šlo dobře.“

Gun Hagmanová sešivačkou scvakla svazek papírů a pečlivě je vložila do složky, kterou pak uložila do zásuvky psacího stolu.

Ellen přikývla.

„Pokud se zeptáš hostů, tak ano, pokud se zeptáš mého muže, pak ne. Na druhou stranu on není spokojený nikdy.“

„Tak člověk dosáhne dokonalosti, všechno spočívá v detailech.“
Gun scvakla další svazek. „Tak, a měsíční účetnictví je hotové. Nebude nic, co by se mu dalo vytknout.“

„Ty jsi poklad, Gun.“

Ellen se protáhla a připravila se na ranní směnu. I když byla spolumajitelkou a výkonnou ředitelkou domova pro seniory, cítila se ráda součástí každodenního provozu. A s radostí přenechala veškeré druhy finančních výkazů Gun. Čísla ji nikdy nebavila. Chtěla pracovat s lidmi.

Možnost vdechnout život fjällbackému starému domovu pro seniory Åldersro přišla v dokonalém načasování. Co se starý Åldersro zavřel, prostory sloužily po mnoho let jako penzion, ale se svými zkušenostmi z pečovatelsví věděla, že je schopná znovu vytvořit domov pro seniory ve vlastní režii, novější a lepší. Důkladně ho přestavěli a místo proměnili na světlé, pěkné prostory. Nenechala se vtáhnout do Gabrielovy restaurace – kdyby pracovali spolu, skončilo by to bezpochyby rozvodem. Takže tohle bylo skvělé řešení. Navíc se tím vyřešil její největší problém: Kdo se postará o Aino.

„Nejdřív se podívám na maminku a uvidím, jestli je ve stavu jít s ostatními.“

„Má dnes dobrý den,“ řekla Gun. „Stavila jsem se u ní, když jsem přišla. Měla docela jasnou hlavu.“

Ellen zavřela dveře kanceláře a chodbou zabočila vlevo. Dala mamince nejlepší pokoj, velký a světlý s výhledem na kostel.

Po opatrném zaťukání na dveře se zevnitř ozvalo „dále“. Už na matčině hlase Ellen slyšela, že Gun měla pravdu. Znělo to jako dobrý den.

„Ahoj mami.“

„Ahoj zlatíčko.“

Aino se na ni usmívala ze své židle u okna. Ellen se nabízela, že jí opatří pohodlné křeslo, ale maminka trvala na této staré dřevěné židli, která stávala u kuchyňského okna v Ellenině rodném domě na druhé straně silnice naproti Åldersro. Rovná v zádech seděla maminka většinu času na této tvrdé židli a hleděla z okna.

„Šlo to včera dobře?“

Ellen přikývla. Byla šťastná, že je maminka v takovém stavu, aby si pamatovala, co se kolem ní děje. Demence se přikradla pomalu a plíživě. Tak pomalu, že zprvu bylo těžké určit, jestli není jen trochu zapomnětlivá. Ztracené klíče. Peněženka, jejíž hledání trvalo celé dopoledne. Postupně bylo však čím dál zjevnější, že jde o něco víc než pouhou zapomnětlivost. A v posledních měsících to nabralo na obrátkách. Když Aino zapoměla na plotně hrnec a téměř podpálila dům, Ellen a Gabriel si uvědomili, že už nemůže bydlet doma, ačkoliv jí bylo teprve šestašedesát.

„Šlo to dobře, Gabriel je šikovný.“

Ellen pohládila maminku po tváři. Byla pořád stejně krásná. Křehká, éterická kráska, která odjakživa okouzlovala všechny ve své blízkosti. Plavé vlasy jí zešedivěly, ale splývaly jako vždy až do pasu.

„To ráda slyším.“

„Chceš se dnes nasnídat tady nebo s ostatními?“

„Že mám dnes dobrý den?“ zeptala se Aino. „Nenamlouvám si jen, že tomu tak je?“

„Ne, nenamlouváš. Je to opravdu moc dobrý den. Co bys tedy řekla tomu vyrazit si trochu do společnosti? Hřbitov neuteče, můžeš se na něj dívat i potom.“

„Teď si ze staré mámy děláš blázný. A já se nedívám na hřbitov. Ale na zármutek. Smutek, který na něm tak těžce spočívá. Mnoho lidí se smutku bojí. Naučila jsem se od své matky a její matky, že smutek se má obejmout.“

„Tohle už jsem slyšela tisíckrát,“ řekla Ellen. „Zase prosím nezačíněj s tou starou rodinnou báhorkou. Teď půjdeme a posta-

ráme se, abys dostala obložený chléb s okurkou, a když budeš mít štěstí, Erlend třeba bude mít náladu a zahraje na klavír *Perlovou bránu*.“

„*Perlovou bránu*. Teď si ze mě zase utahuješ. Drzoune.“

Aino se ale usmívala, když se s námahou zvedla. Láskyplné poslušování patřilo k jejich životu, když zůstaly jen samy dvě.

„Možná bych mohla Erlenda přemluvit, aby místo toho zahrál Ellu Fitzgeraldovou.“

„Kdo jiný než ty, mami. Má pro tebe slabost.“

„Bože, vždyť Erlendovi je přes osmdesát. Co bych s takovým dědou dělala?“

„Vidíš, ty jsi pro něj mladé masíčko.“

„Dej pokoj, hlupačko.“

Ellen maminku políbila na tvář. Byl to dobrý den.

Poliklinika v Tanumshede byla nízká cihlová budova. Erika zaparkovala a opatrně z vozu vyndala autosedačku s Norou. Holčička během jízdy usnula a dlouhé řasy spočívaly na baculatých tvářičkách jako vějíře. Zakašláni Ericce připomnělo, proč jsou tady, a pospíšila ke vchodu.

Erika polikliniky nesnášela, nesnášela všechna zdravotnická zařízení. K návštěvě toho místa nikdy neexistoval pozitivní důvod. Po všechny ty týdny od té doby, co se Nora narodila, se sem však něco najezdila. Starost o Noru v ní zakořenila už v těhotenství, kdy věnovala bezesné hodiny vyhledávání na internetu. Procházela dlouhé seznamy možných komplikací. Možných doživotních zdravotních komplikací. Dosud však měli štěstí. Nora byla zdravé miminko se silným srdcem. Přesto se nemohla toho neklidu zbavit.

Magdalena Bergströmová otevřela vchodové dveře a přidržela jim je.

„Vítám vás. Pojdte dál, tak se na Noru podíváme.“

„Dobrý den, Magdaleno. Děkuju, jste moc hodná, že jste nás vzala, i když je zavřeno...“

„Není zač, stejně jsem tu seděla nad papíry.“

Když Erika vešla, do nosu ji udeřil důvěrně známý pach. Pach umělé hmoty, chemikálií, čisticích prostředků.

„Můžeme sem. Trošku jsem se tu zatím zabydlela.“

Magdalena kývla k jedné z ordinací a vřele se usmála, až se jí udělaly ve tvářích dolíčky.

„Ach, je tady o něco víc pokojovek, než když jsem tu byla posledně!“

Erika se rozhlédla po malé místnosti. Stejná špinavě žlutá barva jako v čekárně, stejně fádni dekorace na stěnách a nezbytné lehátko pokryté papírem u dlouhé zdi. Ale množství květináčů se zelenými rostlinami se snažilo zpříjemnit sterilní prostředí.

„Kvůli barvám bych tu ráda měla i nějaké řezané květiny. Ale s ohledem na alergiky se musím spokojit se zelenou.“

Magdalena usedla na židli za stolem zhotoveným z fadního světlého dřeva a pokynula Erice, aby se posadila na židli pro návštěvníky.

„Tak copak je tomu zlatíčku dnes?“

„Má kašel,“ řekla Erika a ustaraně pohlédla na Noru, která právě dostala tak prudký záchvat chřestivého kašle, až ji to probudilo.

„Ale copak, myško, to je teda pěkný kašel.“

Magdalena vstala, opatrně Noru zvedla a usmála se na ni. Pak ji podala Erice a vyndala stetoskop. Erika vyhrnula dcerce vpředu bodýčko.

Nora slabě zaprotěstovala, když se jí na hrudníček přitiskl studený kov, ale rychle se uklidnila. Magdalena soustředěně poslouchala. Pak vyndala teploměr a dala ho Noře do levého ucha. Přečetla hodnotu na digitálním přístroji a chlácholivě se na Eriku usmála.

„Všechno zní normálně a teplotu nemá. Je teď plno viróz, sourozenci určitě přitáhli domů něco ze školky. Je tak maličká, že žádné léky nedoporučuju, je pramálo důkazů, že by existující preparáty na tak malé děti zabíraly. Místo toho se postarejte, aby měla dostatek tekutin. Můžete jí opatřit k postýlce zvlhčovač vzduchu a také

by jí mohlo ulevit, kdybyste s ní chvíli poseděla v koupelně při puštěné horké sprše. Pára jí uvolní hleny.“

Magdalena na Noru vřele pohlédla.

„Daří se jí dobře. Až na malý běžný kašel.“

„Skutečně?“

„Skutečně. A přestaňte s tím googlováním.“

Erika se nuceně usmála.

„Já vím. Jen se pořád nemůžu zbavit strachu.“

Magdalena se zadkem opřela o stůl.

„To se poddá,“ řekla. „Všechno vypadá dobře. Je to zdravá a silná holčička.“

Erika se roztřeseně nadechla.

„Děkuju, Magdaleno. Jste poklad. Stala se ze mě tak příšerná osoba, která při sebemenším příznaku zabírá vzácný čas a prostor lékařů. Dokonce i v neděli. Po své práci v zahraničí si musíte myslet, jak jsme tady beznadějně případy, když otravujeme se sebe-menší bolístkou.“

Magdalena zavrtěla hlavou.

„Vy můžete přijít kdykoliv. Trocha kašle je příjemnou změnou proti tyfu a úplavici.“

„Bylo těžké to všechno opustit? Po všech letech s Lékaři bez hranic vám poliklinika v Tanumshede musí připadat... tak nějak ubohá.“

Magdalena se na ni usmála a znovu zavrtěla hlavou. Pak se podívala na Noru a ta ji odměnila širokým úsměvem.

„Člověk unese jen určité množství bídy a bolesti. Moji kvótu naplnily děti, které mi umřely v náručí. Děti, které by bylo možné zachránit, kdyby se narodily jinde. Navíc nebyl nikdo, kdo by se postaral o matku, když u ní svalová atrofie pokročila.“

Magdalena se naklonila a pohládila Noru po baculaté tváři.

„Byli jste včera v Gabrielově restauraci?“ zeptala se.

„Ano, bylo fajn strávit nějaký čas mezi dospělými. A jídlo bylo fantastické.“

„Doufám, že s restaurací uspějí. Je to skutečná výzva otevřít ve Fjällbacce prvotřídní restauraci. Když se ale restauracím, jako je Äng

nebo Fäviken, podařilo přesvědčit lidi, že stojí za to putovat za jídlem do divočiny, pak bych řekla, že nic není nemožné.“

„Neměla jsem tušení, že jste taková gurmánka.“

Erika s úsměvem položila Noru do autosedačky a zapnula popruhy.

Magdalena si uhladila vlasy vyčesané do ohonu.

„Když nemám muže, zpestřuji si život jídlem.“

„Není možné, že byste neměla nějaké obdivovatele. Budete spíš náročná.“

„Každý nemá to štěstí jako vy. Nabídka je tu chudičká. Všichni jsou buď ženatí, nebo stále ještě bydlí u maminky.“

Erika se zasmála, ale pak na Magdalenu vážně pohlédla.

„Jste ve spojení se starými kamarády?“

Magdalena zavrtěla hlavou.

„Ne, přestali jsme se stýkat, když jsem se po gymnáziu odstěhovala. V životě by mě nenapadlo, že by se Ellen s Gabrielem vzali.“

Erika si odkašlala.

„Jocke se nedávno rozvedl. Těsně před létem se přestěhoval zpátky do Fjällbacky, ale to asi víte.“

Magdalena zvedla ruce v odmítavém gestu.

„Ten významný pohled si nechte. Je to už třicet let. Co jsem se sem nastěhovala, ani jsem ho neviděla. Teď už bude mít jistě pleš, pořádný pupek a milion dioptrií.“

Erika se sama pro sebe pousmála. Všichni ve Fjällbacce věděli, že spolu Magdalena s Jockem kdysi něco měli. Byla to studentská láska a mnozí věřili, že jim to vydrží. Jocke udělal kariéru v NHL v Kanadě a pak několik zdařilých investic. Teď byl zase doma, starší, bohatší a pořád překvapivě neodolatelný.

„Bohužel vás v tomhle ohledu musím zklamat. Vypadá teď ještě líp. Šarmantní prošedivělé skráně, vytrénované tělo...“

Magdalena zavrtěla hlavou.

„To mě neláká. Nevstupuj dvakrát do stejné řeky. Hajdy domů a v koupelně pusťte tady pro maličkou teplou vodu.“

Erika se na ni podívala.

„Oficiální otevření restaurace se uskutečnilo v den třicátého výročí Sofiina zmizení.“

Magdalena vydechla a znělo to jako povzdech.

„Já vím. Dokonce o tom byla i reportáž v *Ranních zprávách*.“ Otočila se na chvíli k psacímu stolu a pak pokračovala. „Co Sofie zmizela, všechno se změnilo. Byly jsme nerozlučné, já, Ellen a Sofie. Ta prázdnota, co po sobě zanechala, otázky, které nikdy nebyly zodpovězeny... Myslím, že se v tu chvíli změnil život nás všech. Měla jsem ji ten večer doprovodit domů. Nenechat ji jít z párty domů samotnou. Ale byla jsem puberťačka. Mladá a hloupá. Sobecká. Kdybych s ní šla, možná by všechno dopadlo jinak.“

Erika položila ruku Magdaleně na paži.

„Je snadné být po bitvě generál. Jediný, kdo je za to odpovědný, je ten, kdo ji unesl.“

Nora se znovu rozkašlala, dlouhým, neutuchajícím záchvatem kašle.

„Teplá voda ve sprše. Tekutiny. Zvlhčovač vzduchu,“ zopakovala Magdalena, zatímco hladila baculatou tvářičku a odměnou jí byl opět bezzubý úsměv.

„A spoustu mazlení.“

„Jste poklad.“

Magdalena je doprovodila k východu a odemkla jim. Erika jí poslala vzdušný polibek. Magdalena ho nepřesvědčivě vrátila. Výraz její tváře Erice prozradil, že je myšlenkami někde úplně jinde.

„Zdá se, že to včera byl úspěch!“

Bengt Hagman svou energií ovládl celou místnost. Allan si obvykle připadal jako muž běžného vzrůstu, ale vedle Bengta se po každé cítil malý. Útlý. Nejen kvůli Bengtovým téměř dvěma metřům a rozložitě postavě. I jeho hlas dokázal zaplnit každíčký milimetr místnosti.

„Šlo to dobře,“ připustila Yvonne. „Až na drobné mouchy spolu s faktem, že je Gabriel perfekcionista a není nikdy spokojený. To se ale předpokládá u kuchaře, který míří tak vysoko jako on.“

„Perfekcionista, ano. To je jasně vidět v rozvaze. Renovace Gröna Lid překročila plánovaný rozpočet o víc než dva miliony.“

Allan se ošil. Nesnášel řeči o penězích. Nelíbilo se mu, že je závislý na Bengtových a Jockeho investicích. Jemu s Yvonne se dařilo dobře, prodej restaurace s mořskými plody, kterou mnoho let provozoval dole na náměstí, vynesl pěkné peníze. Přesto to nestačilo financovat rozjezd Gabrielovy vlastní restaurace.

„Podíváme se na čísla,“ řekla Yvonne. „Uvidíme, na čem můžeme do budoucna ušetřit. Nejdůležitější teď ale je, abychom Gabrielovi důvěřovali. Musí se v restauraci soustředit na to, aby odvedl tu nejlepší možnou práci.“

Její hlas zněl na Allanův vkus trochu moc naléhavě. Bengt a Gun byli již po mnoho let jejich nejbližšími přáteli, dokonce ještě dřív, než Sofie a Jocke začali chodit do stejné školy, ale v Yvonnině hlase zazněl pokaždé tón servilnosti, když s nimi mluvila. Odjakživa ji fascinovaly jejich peníze, jejich postavení. Bengt už v osmdesátých letech od základů vybudoval úspěšnou importní firmu a v současnosti o něm lidé ve Fjällbacce mluvili jako o člověku, který si může koupit, nač si jen pomyslí. Něco takového pro Allana nic neznamenalo. Pro Yvonne však vnější zdání bylo vším.

Bengt pohlédl z Yvonne na Allana.

„Samozřejmě chováme důvěru v Gabrielovy schopnosti. A včera jsme si neskutečně užili zdejší večeři. Možná jen nebylo nejvhodnější naplánovat premiérový večer právě na ten den. Samozřejmě truchlíme s vámi a chápu, že včerejšek pro vás musel být neobyčejně těžký, ale...“

Yvonne mu vpadla do řeči a pro jednou zněl její hlas ostře na to, že mluvila na Bengta.

„Načasování bylo dokonalé. Byl to hezký způsob, jak na Sofii zavzpomínat.“

„Nám Sofie taky strašně chybí,“ řekl Bengt a v jinak tak zvučném hlase mu zaznělo cosi křehkého. „Bylo to tak milé děvče. A věřte mi, kolikrát už mě napadlo, že kdybychom ten večer nebyli na návštěvě, aby Jocke mohl mít ten nešťastný večírek, tak by se

možná... Ale oba jsme si s Jockem mysleli, že... Ale ne, nechme toho, co se stalo, stalo se, a otevření restaurace dopadlo dobře.“

Přiběhl Gabriel. Pro jednu neměl vlasy dokonale upravené a tváře mu planuly.

„První recenze! Včera tu byli z GP! To musel být ten pár v rohu, připadalo mi, že si ta žena dělala poznámky do telefonu! Poslechněte si to: *Může být otevření zážitkové restaurace v malé Fjällbacce skutečně dobrý nápad? Tisíc obyvatel deset měsíců v roce a deseti-tisíce návštěvníků pouze dva měsíce v roce. Může skutečně kuchař Gabriel Rudberg pocházející z Fjällbacky nabízet jídlo na takové úrovni, aby přiměl návštěvníky vydat se do maloměsta sto třicet kilometrů na sever od Göteborgu? Odpovědí je hlasité ano. Předkrm s hřebenatkou v šafránové omáčce s bazalkovou emulzí se rozplývá na jazyku. Jako byste ochutnali kousek moře. Překvapivě rustikální hlavní chod, na másle smažená makrela s přílohami v podobě teplé okurkové omáčky, oleje s medvědí česnekem a krémovým výpekem, posouvá tuto běžnou komoditu na úroveň, o které jsem si nikdy nemyslela, že by ji mohla nabídnout. Ochutnali jsme dokonce i polévku s humry připravenou z vývaru, což ukazuje šéfkuchařovo přesné pochopení rovnováhy mezi chutěmi. Podávala se s malými křupavými sušenkami z mořských řas. Tato černá, poněkud nevzhledná mořská rostlina, kterou je podle mého názoru těžké zkrotit, byla poté podávána také ve formě, a teď zpozorněte a žasněte, zmrzliny. Lehkou slanost z mořských řas ve zmrzlině dokonale doplňoval křehký mandlový dort pod ní a slyšela jsem se, jak nahlas říkám své společnosti, že jsem zřejmě našla dokonalý dezert. Gabriel Rudberg nejenom dostal žádané úrovně, ale dokonce i předčil očekávání vyběhávajícího, blazeovaného recenzenta. Così, co už se tak často nestává. Smekám a ať tento nanejvýš riskantní počín uspěje. Toto je restaurace vysoké mezinárodní úrovně a snad se nemýlím, když řeknu, že brzy budeme svědky nové formy mezinárodního turismu do Fjällbacky. Gurmáni z celého světa sem budou putovat, aby jedli právě v této restauraci. Bravo!“*

Yvonne nadšeně vykřikla. Allan pomalu vstal, a i když nebyl schopný projevit radost stejně spontánně jako jeho žena, uvnitř něj

se perlila hrdost jako sodovka. Zaplavily ho vzpomínky na všechny ty hodiny, které strávil v kuchyni s Gabrielem během jeho dospívání, a zatrnulo mu v každé části těla.

I když před ním stál hotový muž, pojednou viděl jen toho chlapce. Jeho Gabriela.

„Gratuluju, chlapče!“ Bengt Gabrielovi silně stiskl ruku a potřásl s ní. „Skvělá práce! Skvělá práce! Věděl jsem, že dělám dobře, když na tebe sázím!“

Allan s Yvonne se po sobě podívali. Všechny ty roky, které spolu sdíleli, všechnu tu bolest, kterou prošli a ve které stále žili. Právě v tuto chvíli však bylo všechno zapomenuto.

Allan pomalu přistoupil ke Gabrielovi. Dívali se na sebe v tichém porozumění. Všechna ta láska, kterou neuměli vyjádřit slovy, ale která tam vzdor těžkým chvílím vždycky byla, se právě v tento okamžik vyjevila. Když Allan syna objal, oči se mu zalily slzami. Prvními slzami za třicet let.

Come Out And Play – The Offspring

Závěr školy. Co říct? Ráno jsem začala strašnou hádkou s mámou. Chtěla jsem si vzít neonově žlutý crop top a bílou volánovou sukni. Prostě cool outfit. Opalovala jsem se několik víkendů na zahradě, abych nahodila bronz. Máma ale začala vyšilovat. Donutila mě vzít si šaty. Nesnáším ji.

Nikdo samozřejmě ani slovem nekomentoval, co měl na sobě Gabriel. Stejně divný černý hadry jako obvykle. A tužkou namalované oči. Vypadá jako zrůda, ale to nikdo nahlas neřekne. To jen můj crop top ‚není vhodný‘. To je tak děsně nespravedlivý.

Je super a zároveň smutný, že končíme. Já, Ellen a Magdalena jsme se od začátku sedmičky denně vídaly. Budou taky chodit do školy ve Strömstadu, ale ne do stejné třídy. Ellen se zaměřením na společenské vědy, já ekonomii a Magdalena přírodní vědy. Vždycky z nás byla nejchytřejší.

Večer se ale všechny sejdem na Badholmenu. Ellen řekla, že se můžeme připravit u ní doma. Poprosím Aino, aby mi pomohla vyčesat vlasy do ohonu. Nejsem schopná ho sama udělat rovně. Večer budu mít ale každopádně svůj crop top a sukni. Dám je do tašky a převléknu se, jen se nesmím zapomenout zase znovu převléct, než půjdu domů.

Doufám, že se mu budu líbit. Myslím, že se mu líbily ty krátké modré šaty, které jsem měla minulou sobotu, a to žluté tričko je v podobném stylu. Je to šílený. Že se dá někoho tak milovat. Minulý týden jsem viděla na videu Modrou lagunu. Možná je to jediný způsob, jak můžeme být spolu. Že zůstaneme uvězněni na pustém ostrově. Jen my dva. Nikdo jiný.

Středa

„Tři dny a už máte povolení k exhumaci? Komu jste na prokuratuře pomohl schovat tělo?“

Farideh Mirza se na Patrika podívala s překvapeným výrazem a založenými rukama.

„Už jsem pár takových žádostí podal dřív a ukázalo se, že byly opodstatněné. Tak předpokládám, že se ohledně exhumací těším jistě důvěře. A taky pomáhá, že máme z přirozených důvodů souhlas manželky.“

Patrik ukázal na Edith Lomanderovou, která na hřbitově stála o kus dál. Snažil se jí to rozmluvit, ale trvala na tom, že bude přítomná. A fjällbackský hřbitov byl obecně přístupným prostorem, nebyla ani vzata do vazby, takže neměl jinou možnost než ji důrazně varovat.

„Myslíte, že mluví pravdu? Zabila svého muže glykolem?“

Patrik pokrčil rameny.

„Nemám důvod zpochybňovat, co říká.“

„A děti?“ zeptala se Farideh. „Co ony říkají? Nic nenamítaly na to, že jim vyhrabeme tátu?“

„Děti zjevně nejvíc zajímá, jak dostat mámu z domu, aby ho mohly prodat. Jestli půjde do vězení nebo do domu s pečovatelskou službou, to už nehraje roli.“

„To je děs.“ Farideh zavrtěla hlavou a kradmo pohlédla na Edith Lomanderovou. „Představte si, že porodíte a vychováte děti, a pak zjistíte, že jsou příšerní, hamizní lidé. Že všechen čas, který na ně člověk vynaložil, byl marný.“

„Pořídit si děti je sázka do loterie. Člověk může ze sebe jen vydat to nejlepší a doufat, že to bude stačit.“

Byl překrásný den, na tu roční dobu až příliš teplý, čímž se jejich mise na hřbitově jevila o to absurdnější. Patrik a Farideh stáli deset metrů od hrobu a sledovali, jak bagr koná svou práci.

Hřbitov byl umístěn v samém středu městečka přímo pod majestátním žulovým kostelem, který bylo ve Fjällbacce odevšad vidět. Hrob Tageho Lomandera se nacházel ve spodní části, která měla mezi řadami hrobů pečlivě upravené živé ploty. Prasklý kámen a absence květin svědčily o tom, že se od pohřbu před třemi desetiletími nikdo o hrob nijak zvlášť nezajímal.

„Co tomu říká Mellberg? Třicet let stará vražda.“

Martin Molin byl trochu zadýchaný, když k nim přišel. Život s miminkem výrazně omezil jeho čas vymezený na běhání a i krátká procházka hřbitovem na něj měla znatelný dopad.

Patrik rozhodil rukama.

„Co Rita dokončila léčbu s dobrou prognózou, myslím, že i kdybych nechal rozbagrovat celý hřbitov, nijak by mu to nezkazilo náladu.“

Martinovi zajiskřilo v očích, když se na ně usmál.

„To máš pravdu,“ řekl a obrátil se na Farideh. „Co se teď bude dít? Až dostanete ven rakev?“

„Ovezeme ji na soudní. Odebereme vzorky na toxikologické vyšetření. Teď přece víme, co hledáme. A ano, pokud bude dostatek materiálu k otestování a ukáže se, že obsahuje to, co Edith řekla, stráví stáří ve vězení.“

Martin pohlédl na Edith, která tam nehybně stála a sledovala, jak bagr vyhrabává hrob.

„Jak velká je šance, že ještě najdete nějaké stopy?“

„Poměrně značná. Například pomocí plynové chromatografie s hmotnostní spektrometrií můžeme nalézt i extrémně malá množství chemických látek. Pravděpodobně budeme analyzovat kosti, zuby nebo vlasy, vzhledem k podmínkám v hrobu tam nejspíš nezbylo mnoho z měkkých tkání.“

„Každopádně jsem dal Edith jméno schopného advokáta,“ řekl Patrik tiše. „To peklo, kterým si prošla, musí být polehčující okol-

nost. A skutečnost, že nám to nemusela říct, hovoří v její prospěch. Mohla si to tajemství vzít s sebou do hrobu.“

„Přesto není v pořádku, že svého muže zavraždila. To proto Bůh vymyslel rozvod,“ řekla Farideh suše.

Patrik s Martinem se na sebe podívali. Patrik se snažil přijít na to, jestli je Farideh rozvedená. Uvědomil si, že toho o kriminální techničce Farideh Mirza ví zoufale málo.

Rakev se nyní dostala na úroveň povrchu země. Pomocí řemenů byla opatrně vyzdvížena z jámy a šetrně položena vedle ní. Farideh-ini technici oblečení ve svých obvyklých bílých kombinézách přistoupili k rakvi. Jeden z nich pohlédl dolů do jámy, ve které byla rakev pohřbena, a pak začal divoce gestikulovat.

„Co se ksakru děje?“

Patrik pohlédl tázavě na Farideh, která měla hlubokou vrásku mezi obočím.

Technik na ně mávl, ať jdou k němu, a volal cosi, co nemohli slyšet. Druhý technik také začal vzrušeně máchat rukama.

„Zdá se, že něco našli,“ řekla Farideh a rychlými kroky se vydala k hrobu.

Patrik s Martinem popoběhli, aby jí stačili.

Když byli u jámy, pohlédli, kam kriminální technici ukazovali. Patrik natáhl krk, aby do jámy viděl. Předklonil se, aby se dostal co nejbliže. Pak se mu zježily chlupy na těle, jako by dostal ránu elektrickým proudem.

Nad zemí a suchým smrkovým chvojím, které ještě nestačilo zetlít, trčela kostra ruky. S prstenem, který už viděl mnohokrát předtím.

„A sakra.“

Martin byl ve tváři bledý jako stěna. Pevně popadl Patrika za paži a nepřestával zírat do jámy.

„Uzavřete místo,“ přikázala hlasitě a autoritativně Farideh. „A přivolejte další z týmu. Teď si nemůžeme dovolit žádné chyby.“

S Patrikem na sebe pohlédli.

Našli Sofii Rudbergovou. Ležela tu třicet let. Ve stínu velkého žulového kostela.

Lidé se tolik báli žalu. Jako by to bylo něco, čemu se musí za každou cenu vyhnout. Ale žalu se vyhnout nedá. Byl součástí života zrovna jako štěstí a radost. Dřív to lidé věděli. Věděli, že děti umírají. Že život může kdykoliv skončit. Bylo to součástí všedního dne. Lidé truchlili. A pak šli dál. V současnosti lidé ve smutku uvízli. Nechali se jím zevnitř pozřít. Nechali ho spočinout na všem kolem jako mokrou deku, deku, která nenechala dovnitř proniknout ani zlomečky světla.

Aino Lönnrotová se dívala z okna. Na hřbitově se něco dělo. Policejní auta, lidé v podivných oděvech jako do vesmíru. Žal, který se ze hřbitova šířil, cítila až v morku kostí. Ne ten, který tam byl přítomen pořád. Smutek, který cítila neustále a který spočíval klidně a bezpečně na šedých náhrobních kamenech. Dnes to bylo něco jiného. Řezavý, palčivý smutek. Smutek, který potřeboval dostat průchod.

Pomaloučku vstala a poohlédla se po svetr. Dnes je dobrý den. Den, kdy všechno viděla jasně. Nevěděla, jak dlouho to potrvá. Někdy to vydrželo několik hodin, nanejvýš celý den. Občas pouhých pár minut. A nikdy si sama neuvědomovala, kdy ji znovu přemohly mlžné závoje. Věděla jen to, že ji dříve či později opět pohltní. Musí si tedy pospíšit. Zatímco stále ještě ví, že je jí potřeba. Že stále ještě může být k nějakému užítku.

Svetr našla na posteli. Pečlivě složený. Byl její matky a matka ho sama upletla. Když si ho oblékla, pokaždé v každíčkém očku cítila matčinu přítomnost. A cítila vůně Karélie. Byly jí teprve dva roky, když se s ní matka vydala do Švédska. Ale vyprávění o tom slyšela tolikrát, že jí to připadalo jako vlastní vzpomínky.

Pocit smutku stále sílil a Aino spěchala, aby na sebe navlékla svetr. Smutek je třeba dostat ven, osvobodit. Její matka pokaždé říkala, že sluch je to poslední, co umírajícího opouští, a úkolem plaček bylo napomoci, aby smutek umírajícího bylo slyšet. Dokonce i po smrti.

Aino opatrně vyhlédla na chodbu. Vládl tam klid a ticho, jen z jednoho pokoje se ozývala televize. Rychle se kradla ke dveřím. Venku si přitáhla svetr těsněji k tělu, ačkoliv bylo krásné počasí,

a vydala se k brance hřbitova. Nikdo si jí nevšímal, všichni měli plné ruce práce.

Když vstoupila na hřbitov, na chvíli se zastavila, zhluboka vdechla vzduch a s ním i smutek. Až docela vzadu stála u hrobu skupina lidí a ona se vydala po šterkové cestičce k nim. Když však došla ke hrobu německých vojáků, zastavila se. Dál už jít nemusela. Už tady cítila duše hluboko uvnitř vlastního těla, duše, které se vyplakávaly ze smutku a žalu. Jedna starší, jedna mladší. Jedné z nich zpívala už dřív.

Aino je cítila tak zřetelně, jako by je viděla stát před sebou, s rukama napřaženými k ní, zoufale se domáhající její pomoci, aby osvobodila žal, který v sobě nosí, smutek z předčasné smrti. Smutek těch, co odešli příliš brzy, byl jiný než těch, co zesnuli, kdy měli. Byl ostřejší, zřetelnější, cítila ho až v kostech.

Aino se zhluboka nadechla a cítila, jak se jí vzduch žene hrdlem do plic. Vzduch našel smutek, našel tu pravou melodii, která ho osvobodí, hluboko v jejím nitru, kde jejich duše nyní přebývaly. A začala zpívat. Zpívala tóny, které vystoupaly k jasně modré obloze. Zpívala tak, až tóny žalozpěvu doputovaly přes hřbitov k jejich pozemským ostatkům. Tóny s sebou odnesly i smutek těch duší, nechaly ho rozptýlit větrem.

Každým tónem, každou křivkou melodie, melodie, která byla jejich, jen jejich, se smutek nesl lehčeji na bedrech. V jejím zpěvu se ozývaly hlasy mnoha generací plaček, její matky, babičky, prababičky a těch ještě starších. Celá staletí plaček byla nyní s ní a přidala se ke zpěvu. Zpívala s mrtvými, pro mrtvé a jejich příbuzné. Zpívala smrti. A životu. Smrt byla pouhý začátek.

Ve vědomí se pohnula vzpomínka. Už dlouho pohřbená vzpomínka, hluboko zasunutá pod pochybami a ztracenou láskou. Snažila se vzpomínku zachytit. Vytáhnout ji blíže k povrchu. Vtom ale přišly mlhy a celou ji obestřely.

„Kde je Mellberg?“

Martin si vzal skořicového šneka z podnosu, který před ně Annika postavila.

„Je na cestě, s Ritou přiletěli dneska brzy ráno.“

Patrik zašilhal po tácu, ale snažil se ovládnout. Obvod jeho pasu v poslední době začal znepokojivě žít vlastním životem.

„Připadá to jenom mně nebo je skutečně těžké představit si Bertila na lehátku na Gran Canarii?“ zeptal se Martin a usadil se na židli u okna.

„Změnil se k nepoznání,“ ušklíbala se Annika. „Nikdy bych nevěřila, že to řeknu, ale skoro mi ten starý nabručený Bertil Mellberg chybí.“

Jako na povel se do místnosti přihnal nejdřív velký pes Ernst a pak se ve dveřích objevil předmět jejich hovoru. Annika nalila pro Ernsta do misky vodu. Patrik se otočil k Mellbergovi a málem mu zaskočila káva v hrdle. Jejich šéf vypadal úplně jinak. Už si zvykli na to, že si od Ritiny chemoterapie ponechal hlavu oholenou. Ale ta barva tváře byla nová. Bertil Mellberg byl tak opálený, že by se ve srovnání s ním lékař ze švédské televize zvaný „sluneční doktor“ jevil bleďý jako smrt.

„Pěkné... opálení...“

Martin se kousl do rtu, aby se nezačal smát.

„Kokosový olej! To je celý ten zázrak. Každé ráno jsem se namažal kokosovým olejem.“

Ačkoliv jeho drahá Rita právě prodělala léčbu rakoviny a vyšla z ní vítězně, rakovina kůže zjevně nefigurovala na předních příčkách seznamu Bertilových obav.

Po Mellbergovi vešel dovnitř Gösta Flygare, a když ho uviděl, trhl sebou.

„No nazdar!“

„Já vím! Čerstvý jako ranní rosa! Slunce a piña colada, bože, kdybych jen věděl, jak je to na Kanárech úžasné, jel bych tam už dávno!“

„Jela tam Paula s tebou?“

Patrik se rozhlédl, jestli neuvidí kolegyni, která už jim jako poslední chyběla do počtu.

„Hned tu bude.“